

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ JEOLOJİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ 60 YAŞINDA

İzver TANSEL

Istanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Avcılar-İstanbul

Istanbul Üniversitesinin kuruluşunun 540'ıncı ve Atatürk Üniversite Reformunun 60'ıncı yılı anısına İstanbul Üniversitesinin çeşitli fakültelerinde etkinlikler düzenlenmektedir. Bu bağlamda, eşsiz Atatürk'ün İstanbul Üniversitesini yeniden yapılandırması sayesinde başlayan Jeoloji Eğitimi ve Öğretiminin 60'ıncı yıl kutlamaları da gerçekleştirilmektedir. Doğal kaynaklara, ülkenin kendi özvarlığına sahip çıkmak, büyük kurtarıcı Atatürk'ün ana hedeflerinden biri olmuştur. Bu amaçla hazırladığı Üniversite reformu ile 1933 yılında önce ülkeyi inceleyecek elemanları yetiştirmek üzere İstanbul Üniversitesinde Jeoloji eğitim ve öğretimi başlamasını sağlamış, daha sonra 1935'te ülkemizin iki büyük yerbilimci kuruluşu olan MTA Enstitüsünü ve Etibank'ı kurduştur.

Aslında İstanbul Üniversitesindeki Jeoloji eğitiminin başlangıç tarihi daha da eskilere dayanmaktadır. 1900 yıllarında Darülfünun adı altında faaliyet gösteren bu üniversitede, Doğal Bilimler Bölümünde Halil Ethem Bey tarafından jeoloji ve mineraloji dersleri okutulmuştur. Cumhuriyet döneminin başında ise Darülfünun'da Coğrafya ve Jeoloji Enstitüleri kurulmuş. Enstitünün başına ise Prof. Chaput getirilmiştir. Muh-sin Adil Binal, Malik Sayar ve Hamit Nafiz Pamir gibi saygı ile andığımız hocalarımız da burada asistan olarak görev yapmışlardır.

Jeoloji bölümü, 60 yıllık bu süreç içinde farklı Fakültelerin bünyesinde eğitimini ve gelişimini sürdürmüştür. Sonuçta, bunlara paralel olarak; jeoloji eğitiminin başlangıç tarihleri, verdikleri diploma ve ünvanlar oldukça farklılıklar gösterir.

Örneğin: İ.Ü. Fen Fakültesinde Jeoloji Lisans 1946, Yüksek Jeoloji 1963, Jeoloji Yüksek Mühendisliği 1971 ve Jeoloji Mühendisliği 1977 yıllarında uygulanmaya başlamıştır.

Jeoloji Bölümü 1978 yılında Fen Fakültesinden ayrılarak, aynı yıl kurulmasında öncülük ettiği Yerbilimleri Fakültesinde faaliyetlerini sürdürmüştür. 1981 yılından beri de YÖK gereğince Mühendislik Fakültesinin bir bölümü olarak eğitime devam etmektedir.

Ülkemizde 1933 ile 1950 yılları arasında tek Jeoloji eğitimi yapılan jeoloji bölümünden yetişerek, diğer üniversiteler ve kuruluşlarda görev alan değerli meslektaşlarımız çok sayıdadır. İstanbul Üniversitesi Jeoloji Bölümünde eğitim ve öğretim programı uzun yılların deneyimi ile hazırlanmış ve uygulanmaktadır. Örneğin Jeoloji Mühendisliği lisans programında halen görülen dersler ve pay yüzdelerine göre Anabilim Dalındaki dağılımları şöyledir (Şekil 1).

Yüksek lisans ve doktora ders programlarında, her Anabilim Dalınca saptanan seçenekli dersler uygulanmaktadır.

1982'den bu yana Bölümde 125'i yüksek lisans, 26'sı doktora olmak üzere 151 öğrenci lisansüstü öğrenimini tamamlamıştır.

Halen FBE'ne kayıtlı 51 yüksek lisans ve 34 doktora öğrencisi bulunmaktadır (Şekil 2).

Halen Jeoloji eğitimi hizmetinde aktif olarak 19 öğretim üyesi ve 27 araştırma görevlisi görev yapmaktadır (Şekil 2).

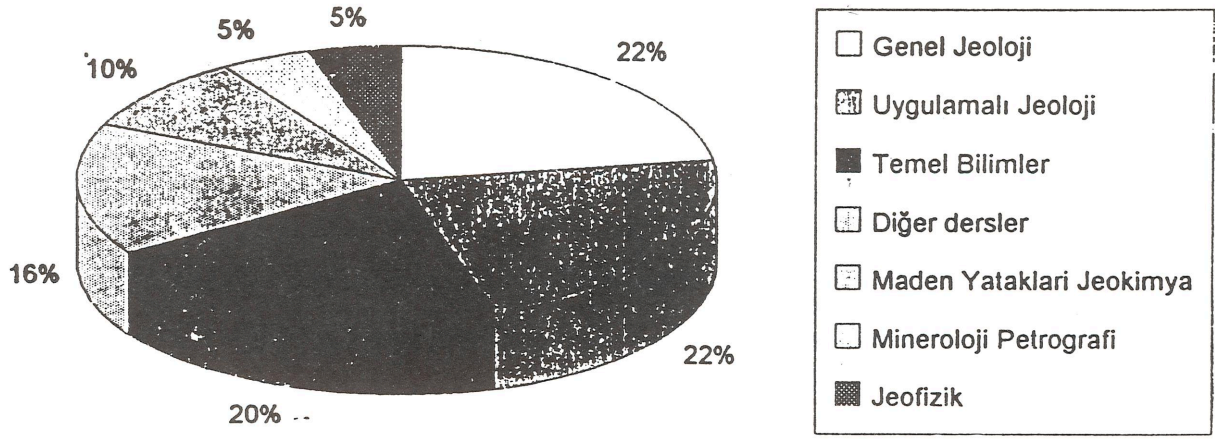
Bölümde bugüne dek yapılmış olan yurt içi ve yurt dışı bilimsel araştırma sayısı kayıtlara göre 610 civarındadır (Şekil 3).

- a- Genel Jeoloji 200 yayım ile %35
- b- Uygulamalı Jeoloji 139 yayım ile %24
- c- Mineraloji-Petrografi 130 yayım ile %22
- d- Maden Yatakları-Jeokimya 110 yayım ile %19'dur.

Günümüze dek Bölümde eğitim amaçlı basılmış kitap sayısı 35 civarında olup, bunlara ilave çok sayıda ders notu ve çeviriler de bulunmaktadır.

Bölüme alınan öğrencilerin durum ve kontenjan sayıları incelendiğinde ise oldukça çarpıcı parametreler ortaya çıkar (Şekil 4).

Gerek eğitimcilerimiz, gerekse politikacılarımızın ortak görüşü olan nitelikli ve kaliteli eğitim savı bir

Temel Bilim(9)

- 1-Matematik I
- 2-Matematik II
- 3-Fizik
- 4-Kimya
- 5-Statik
- 6-Dinamik
- 7-Mukavemet
- 8-Bilgisayar ve Programlama
- 9-Tasarı Geometri ve Teknik çizim

Uygulamalı Jeoloji(10)

- 1-Malzeme
- 2-Yeraltı jeolojisi
- 3-Kaya Mekaniği
- 4-Hidrojeoloji
- 5-Fotojeoloji
- 6-Kuyu Logları
- 7-Topğrafya
- 8-Zemin Mekaniği
- 9-Sondaj Bilgisi
- 10-Mühendislik Jeolojisi

Mineroloji-Petrografi(2)

- 1-Mineroloji
- 2-Petrografi

Jeofizik(2)

- 1-Uygulamalı Jeofiziğe Giriş
- 2-Uygulamalı Jeofizik

Genel Jeoloji(10)

- 1-Genel Jeoloji
- 2-Paleontoloji
- 3-Tektonik
- 4-Sedimentoloji
- 5-Tarihsel jeoloji
- 6-Türkiye Jeolojisi
- 7-Saha Jeolojisi
- 8-Sed. Kayaçlar Petrografisi
- 9-Petrol Jeolojisi
- 10-Stratigrafi İlkeleri

Diğer Dersler(7)

- 1-Türk Dili
- 2-Atatürk İlk. ve İnk.tarihi
- 3-Güzel San. ve Beden Eğ.
- 4-İşletme Yön.
- 5-İş Hukuku
- 6-Maden Hukuku
- 7-Yabancı Dil

Maden Yatakları Jeokimya(4)

- 1-Maden yatakları
- 2-Jeokimya
- 3-Madencilik Bilgisi
- 4-Endüstriyel Mineral ve Kayaçlar

Şekil 1- İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümünde programda yer alan dersler ve pay yüzdelere göre anabilim dalındaki dağılımları

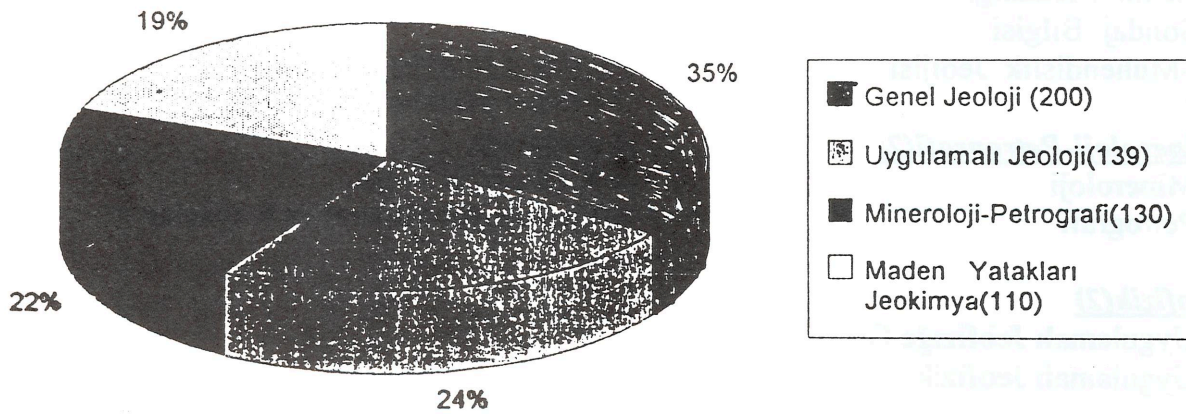
Yıllara göre öğretim üyelerinin dağılımı.

1965	6	(Ö.Ü=Prof.+Doç.)
1973	11	(Ö.Ü=Prof.+Doç.)
1977	11	(Ö.Ü=Prof.+Doç.)
1982	17	(Prof.+Doç+Y.Doç.)
1987	16	(Prof.+Doç+Y.Doç.)
1992	19	(Prof.+Doç+Y.Doç.)
1993	19	(Prof.+Doç+Y.Doç.)

LİSANS (Jeoloji Müh.)	YÜKSEK LİSANS (Jeoloji Yük. Müh)	DOKTORA
1970 Yılından Sonra ~ 1058	Fen Fakültesinde (1969 Yılından sonra) - 140 -	Fen Fakültesinde (1941-1981 arası) - 44 -
	F.B.E (1982'den sonra) - 125 - Halen kayıtlı olanlar =51 #	F.B.E.(1982-1993) - 26 - Halen kayıtlı olanlar =34 #
	TOPLAM 265	TOPLAM 70

Jeoloji Bölümünde yapılan lisans, Y.Lisans ve Doktora tezlerinin dağılımı.

Şekil 2- Jeoloji Mühendisliği Bölümünde yapılan lisans, yüksek lisans ve doktora tezleri ile yıllara göre öğretim üyelerinin dağılımı.

Şekil 3- Jeoloji Mühendisliği Bölümünde bugüne dek yapılmış olan yurtiçi ve yurtdışı bilimsel araştırmalar.

T.C.
I.Ü MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

Foto 1- İstanbul Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyeleri:

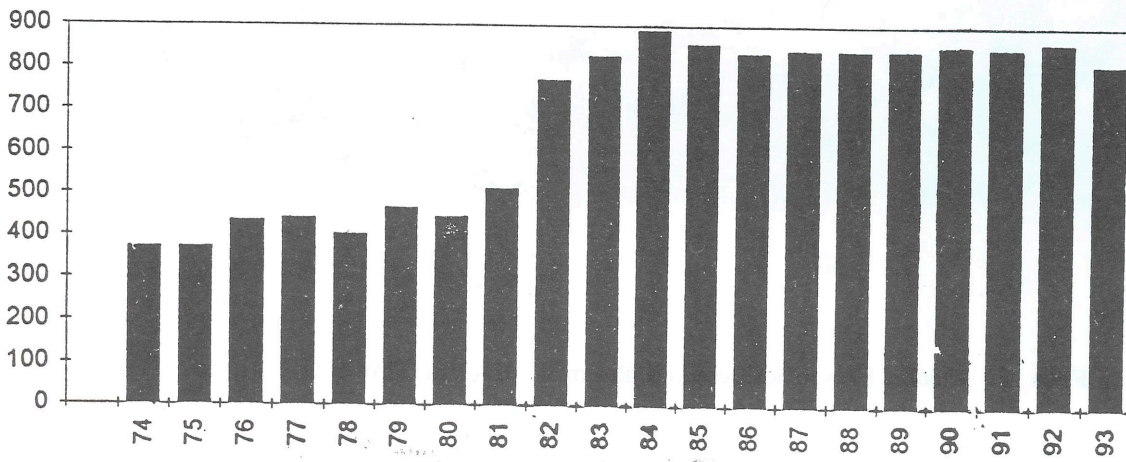
Oturanlar (Soldan sağa): Dr. Mehmet TURGUT, Araş. Görv. Jeo. Yük. Müh. İ.Halil ZARİF, Araş. Görv. Jeo. Yük. Müh. Rüstem PEHLİVAN, Araş. Görv. Jeo. Yük. Müh. Hasan ENGİN, Araş. Görv. Jeo. yük. müh. Ali Seydi GÜLTEKİN, Araş. Görv. Jeo. Yük. Müh. Maruf BAYRAK, Araş. Görv. Jeo. Müh. Şamil ŞEN, Araş. Görv. Jeo. Müh. Davut LAÇİN, Araş. Görv. Jeo. Yük. Müh. M. Akif IŞIK.

İkinci sıra (Soldan sağa): Doç. Dr. Simav BARGU, Y. Doç. Dr. Ali M. GÖZÜBOL, Y. Doç. Dr. Teoman EMRE, Prof. Dr. Okay EROSKAY, Prof. Dr. Önder ÖZTUNALI, Prof. Dr. Engin MERİÇ, Doç. Dr. İzver TANSEL, Jeo. Müh. Gülgün ERDAĞ, Y. Doç. Dr. Ayhan ERDAĞ, Y. Doç. Dr. Semih ULAKOĞLU, Araş. Görv. Jeo. Yüksek Müh. Atiye TUĞRUL, Araş. Görv. Jeo. Müh. Ercan ALDANMAZ.

Üçüncü sıra (Soldan sağa): Prof. Dr. Semih DEDEOĞLU, Prof. Dr. Okay GÜRPINAR, Prof. Dr. Erdiñ KİPMAN, Prof. Dr. Mefail YENİYOL, Araş. Görv. Jeo. Yük. Müh. Süleyman DALGIÇ, Y. Doç. Dr. Hasan EMRE, Araş. Görv. Jeo. Yük. Müh. İsmail BİLGİN

JEO.MÜH.BOLUMU	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983	984	985	986	987	988	989	990	991	992	993
I.U.MUH.FAK	55	55	120	72	72	66	73	81	123	123	123	125	126	126	126	126	126	126	106	100
I.T.U.MADEN.FAK	68	67	64	51	44	39	39	47	62	62	62	62	63	63	63	63	63	63	70	61
O.D.T.U.MUH.FAK	70	70	70	70	60	50	50	57	85	55	55	52	52	62	62	62	62	62	62	60
K.T.U.MÜH.MİM.FAK	42	37	35	30	33	37	37	42	80	80	80	78	63	63	63	63	63	63	63	61
H.Ü.MÜH.FAK	51	32	45	68	65	69	59	68	103	103	103	104	107	105	105	105	115	115	118	81
A.Ü.FEN.FAK	34	45	50	59	73	72	61	67	86	88	88	88	73	73	73	73	73	73	76	71
D.E.Ü.MÜH.MİM.FAK	52	66	50	50	35	60	50	63	78	78	78	78	78	78	78	78	78	72	77	70
S.U.MUH.MİM.FAK	0	0	0	40	0	40	40	45	51	60	80	62	63	63	63	63	63	63	65	61
F.U.MUH.FAK	0	0	0	0	20	24	25	26	51	51	51	52	52	52	52	52	52	52	56	50
Ç.U.MUH.MİM.FAK	0	0	0	0	0	10	10	16	52	52	52	52	52	52	52	52	52	52	56	50
A.U.ISPARTA MUH.FAK	0	0	0	0	0	0	0	0	77	77	62	63	62	62	62	62	62	62	65	60
C.U.MUH.FAK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42	42	42	43	43	43	43	43	43	47	41
KOÇAELI MUH.FAK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40
NİGDE MUH.FAK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25
GENEL TOPLAM	372	372	434	440	402	467	444	512	771	829	891	857	834	842	842	842	852	846	861	811

Jeoloji Mühendisliği bölümüne alınan öğrenci sayısı dağılımı.

Şekil 4- Ülkemizde çeşitli üniversitelerde eğitim veren 14 ayrı Jeoloji Mühendisliği Bölümüne 1974 yılından bu yana alınan öğrenci sayısı dağılımı

ölçüde bu durumda tehlikeye düşmektedir.

Geleceğin teminatı olan öğrencilerimizin daha iyi olanaklarla yetişip, eğitim görmesi ve ülkemizi uluslararası bilimsel platformlarda en iyi şekilde temsil edebilmeleri, kaliteli bir eğitim süzgecinden geçirilmeleri ile orantılıdır.

Gelişmekte olan ülkeler için yeraltı zenginliklerinin istifadeye sunulmasında çok değerli görev ve sorumlulukları olan mezunlarımızın, daha iyi yetişmiş olarak mesleğe kazandırılabilmesi için, laboratuvar, arazi ve araştırma olanakları ile öğretim koşullarının giderek iyileştirildiğini görmek istememiz en büyük dileğimizdir.

Bilindiği gibi, jeoloji: Petrol, maden, su gibi doğal kaynakların değerlendirilmesinde, yerüstü ve yeraltı yapılarının projelendirilmesinde, çevre ve

mühendislik konularındaki çeşitliliği ile Türkiye ekonomisindeki konumunu tartışmasız kılmaktadır.

Bu amaçla yapılan, jeolojik çalışmaların bilimselliği- rasyonelliği ve ülke ekonomisine katkısı, üniversiteler ile kuruluşlar arasındaki dayanışma, iletişim ve de dışa açılma ile mümkündür.

Foto 1'de Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nde günümüzde görevlerini sürdüren öğretim üyeleri toplu halde yer almaktadır.

Ülkemizin dört bir yanında son derece zor arazi koşullarıyla çalışmalarını başarıyla yürüten 5000'i aşkın jeoloji mühendisinin 1500'den fazlasını yetiştiren İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümünün 60'ıncı kuruluş yıldönümünü kutlar ve daha nice 60'ıncı yıllara erişmesini dileriz.